

GAZETA

de Transilvania.

ANUL

(CU PREANALTA VOIE.)

AL X-LEA.

N^{ro}. 40.

Brashov, 19. Maiu.

1847.

Чѣзма шѣ карантинеле.

(Брмаре.)

Ал доилеа элемент, каре формеазь чѣзма, адекъ элементъл вѣнеделелор есте фъръ пѣчи о лндоіалъ identik къ спліна вѣтелор шѣ се паше тот дѣн ачелеа репортърѣ, адекъ дѣн вѣдѣръ змедъ шѣ аер стрѣкат, мѣлѣинос, плѣн де элементе пѣтрезитоаре; тот ачестеа прѣчѣні прѣдѣк дѣсѣ шѣ релеле фѣргѣрѣ речѣ, шѣ хемѣтрѣтеле (вѣн фелѣс де фѣргѣрѣ реле че се аратъ вара дѣн локѣрѣ мѣлѣиноасе) шѣ де ачееа ачестеа воале сѣнт де мѣлте орѣ лѣа-інте мергѣторѣ чѣзмеі, прѣкѣт есте шѣ дѣн Еціат воала пѣмѣтъ Dem el-tuіа, шѣ фѣргѣрѣ рѣле Дачѣеі че ле пѣдѣръ Рѣшіі ла ан. 1770 шѣ 1829 дѣн Молдова шѣ Цара ромѣнеаскѣ*).

Ла аніѣ кѣнд тѣвѣл пѣ домѣне дѣн дѣ-пѣтѣрѣле вѣнде ачестеа есте епѣстѣк, с. п. дѣн Еціат, дѣн провинціеле дела Дѣвѣре вѣнеделеле се аратъ ічѣ колеа сіагѣратѣче, ка шѣ спліна ла вѣте, фъръ сѣ се мѣлѣаскѣ: деакъ дѣсѣ къ элементъл де вѣнеделе се леагъ шѣ элементъл де тѣф, ачѣчѣа дѣнтр'о парте вѣнеделеа се фаче маі зѣвѣртоаре, маі зшор мѣлѣиноаре, дѣн алѣ парте контаціѣл тѣфѣлѣі капѣтъ о патѣръ маі фѣнтъ, се лінеде маі таре де пѣртѣторѣс, шѣ се фаче маі грѣѣ де стрѣкат адекъ се фаче чѣзмѣ. Нѣмаі дакѣ одатъ чѣзма с'аѣ пѣскѣт дѣн а еі депліпъ формѣ, ачѣчѣа еа се пѣте стрѣвѣрта. Лѣагъ ачѣаста де се ва адѣче контаціѣл дѣн аша дѣнѣтѣрѣ, вѣнде элементеле спре азтохтона прѣдѣчѣре се афлѣ чѣзмеі трежѣторѣ, сѣѣ стѣтѣторѣ, ачѣчѣа епѣдѣміа есте гата; де ар ліпѣі дѣсѣ зѣселе элементе, ачѣчѣа воала се фаче къ фѣшѣтекаре цѣнерациѣ прѣн стрѣпѣртаре тот маі слаѣ, шѣ се стѣнѣде кѣрѣнд де тот, де шѣ стрѣвѣртѣрѣі еі пѣ стѣ нѣмѣк дѣн дрѣт.

Деакъ чѣзма се стрѣпоартъ прѣн ліпѣ-чѣзне, шѣ аколо пѣ се афлѣ элементеле спре формареа еі, ачѣчѣа де лок шѣ челе дѣн тѣі волпѣвѣрѣ се пар къ аратъ патогномѣ-нѣчеле сімпѣтѣме а ле чѣзмеі (вѣвоанеле). Чел пѣдѣн аша с'аѣ арѣтат чѣзма дела Мар-

сіліа ла анѣл 1710. Дакѣ дѣсѣ контаціѣл пѣ маі дѣрпѣтѣнделе элементе де формациѣ ле деѣнеанѣтъ сѣѣ воала се формѣазъ дѣн адеѣвѣр азтохтон, ачѣчѣа еа се аскѣнде сѣѣт ларѣа алтор воале, се паше адекъ дѣн фѣргѣрѣ реле, сѣѣ дѣн тѣфѣл петѣхіал, шѣ дѣпѣ че дѣчѣпе чѣзма а се стѣнѣче, ачѣчѣа іарѣш се аратъ ачѣстѣа формѣ. Де ачѣеа іѣвѣреа фѣргѣрѣлор маі вѣртѣс де 4 зѣле вѣстѣше стѣнѣдѣреа, сѣѣ вѣрѣт мѣкшорареа чѣзмеі. Ачѣаста се вѣзѣ лѣвѣдерат дѣн рѣсѣвоіѣл рѣсѣ-тѣрѣчѣск де пре зрѣт.

Дѣпѣ ачѣстѣа овѣсѣрѣвациѣ кѣлесе маі алес де дрѣл Лідаѣ се вѣде лѣвѣдерат пѣнтрѣ че знѣі медѣчѣ спѣрѣжѣнѣці де оасѣрѣвациѣле сале, пѣагъ ліпѣчѣзнеа чѣзмеі, вѣнде алѣдѣі дѣн контрѣ спѣрѣжѣнѣці іарѣш пѣ овѣсѣрѣвациѣле сале о адеѣвѣрѣск. Де се вор прѣвѣі дѣсѣ ачѣстѣа овѣсѣрѣвациѣ дѣн а лор тоталѣтате, ачѣчѣа вѣнѣ вѣдеа, къ амѣндѣбъ пѣрѣдѣле аѣ дрѣпѣтате, шѣ пѣдрѣпѣтате. Дѣн тоате дѣсѣ сар пѣтеа кѣ-леде зрѣтѣоареле датѣрѣі:

1) Кѣзмѣк чѣзма есте ліпѣчѣносъ кѣнд се аратъ ка епѣдѣміе.

2) Кѣзмѣк еа ачѣчѣа се поате стрѣ-пѣрта.

3) Кѣзмѣк маі зшор сѣѣ маі грѣѣ лѣ-фѣнодѣта стрѣпѣртаре се лѣтѣмеіазъ шѣ пре ачѣеа, оаре афлѣ еа ла пѣнтѣл вѣнде се адѣче, маі мѣлте сѣѣ маі пѣдѣне дѣн але еі элементе де формациѣ? Де стѣнѣнѣше о констѣтѣдѣіе чѣзѣмоасъ, ачѣчѣа шѣ ла чеі пѣчѣзѣмадѣ се аратъ преа де мѣлте орѣ пѣше сімпѣтѣме де воалѣ маі зшоарѣ маі дес дѣдѣноі де сѣнѣе (вѣвоане маі мѣчѣі), каре се пот прѣвѣі ка пѣше пѣперѣфекте вѣнеделе, лѣфѣлѣкѣрѣрѣі де гѣт, дѣзѣрѣі ревѣматѣче, о апѣсѣтѣоаре сімпѣдѣре дѣн локѣрѣле вѣнде ераѣ маі пѣнѣте дескѣрѣкѣрѣі, рѣне, шѣ гѣлѣчѣі чѣзѣмоасе, неовѣчѣвѣте вѣрѣсѣрѣі де сѣтѣнѣде воапѣеа, зрѣікареа, пѣсѣзѣле че кѣспѣнд дѣн сіне апѣ іѣте, рѣнѣнда воалеі де трѣнѣжѣі, сѣвѣдорѣі де пѣчѣоаре, шѣ зѣ рошѣ къ дрѣжде вѣогате. Лѣнтрѣ ачѣстѣа репортѣрѣі се чере де вѣлѣ сѣамѣ пѣмаі зѣ атом де ліпѣ-чѣзне, ка сѣ се прѣдѣкѣк воала дѣн тоатъ пѣ-тереа са.

4) Де сѣнт ла тѣнѣлѣ моментеле генѣ-тѣче, ачѣчѣа де мѣлѣтеорѣі лѣкѣдѣреа пѣ ажѣтъ; дакѣ дѣсѣ воала е пѣскѣтѣ пѣмаі прѣн стрѣ-пѣлѣтаре, ачѣчѣа лѣкѣдѣреа аскѣзѣреазъ. Чѣ-зма дѣн Лондра ла анѣл 1665—1666 сѣѣ пѣ-скѣт де вѣлѣ сѣамѣ пѣмаі прѣн ліпѣчѣзне, шѣ кѣцѣігъ атѣта мѣдѣре пѣмаі де ачѣеа; пѣнтрѣ

*) О ікоанѣ де ачѣстѣа прѣпѣдѣноаре фѣргѣрѣі вѣ-зѣрѣт ла анѣл 1837 дѣн грѣі фаміліі де дѣганѣ, че ераѣ пѣмаі ка зѣвѣреле, шѣ каре дѣн каран-тіна Тѣмѣшѣлѣі дѣпѣ че доі мѣрѣрѣ пѣ лок, фѣсѣрѣ трѣтадѣі кѣзѣнѣчѣос, шѣ аша скѣнѣі дѣн гѣра шорѣі.

шеритат, ка зп повѣдѣніѣ а тѣтзор оцѣри-
лор дѣпѣрѣдїеі пострѣ че аѣ фост дѣ маі
мѣлте рѣстїмѣрї. Азѣм пѣмаі історїа маі
аре сѣі черчетезъ кѣ мѣлте лѣаре амїоте
тѣте дѣтрепїндѣрїле мїлітаре, атѣт дѣ тїм-
пѣл кѣт аѣ фост дѣтѣлѣ комѣндант пѣсте
тѣтѣ остѣа монархїеі австрїаче дѣ декѣрѣсѣл
рѣсѣбіелор фрѣнчѣщї, кѣт шї дѣла дѣпѣвперѣа
слѣжѣеі мїлітаре дѣкѣче, дѣлѣвѣтѣтѣдїрїле че
аѣ фѣкѣт дѣ арматѣ ка зп осташ дѣфрѣмсе-
дѣт кѣ рѣре таленте мїлітаре шї дѣкоронат
кѣ мѣлте есперїицѣ дѣ стрѣлѣчїта посїдїе
че аѣ окѣпат. Фїеі сѣвѣнїрѣа пѣзїтатѣ!

МОЛДАВІА.

Іашїї, 4. Маїѣ. О сечетѣ дѣ іст авѣ-
тїмѣ, дѣопотрївѣ вѣтѣмѣтѣоаре пѣлѣтелор шї
вїтелор, аѣ рѣспѣндїт дѣгрїжїре дѣтре тодї
лѣкѣвїторїї дѣпѣтѣрїлор карїї сїмѣдѣск а еї дѣ-
рїрїрїе. Дѣлѣ ачѣа прѣадѣ. Домп аѣ орѣн-
дѣїт а се фаче дѣ тоатѣ дѣара рѣгѣчївїа пѣ-
вѣлїче пѣнтрѣ кѣтарѣа дѣдѣрѣрїеі Dzeщї, шї
капїтала аѣ фѣкѣт дѣчѣвѣтѣл жѣї ла 1. Маїѣ.

Треї архїереї аѣ лїтѣрїсїт дѣ дѣосѣвїте
вїсерїчї, еар прѣосѣ. Софронїе епїскоп дѣ
Хвш аѣ сѣрѣват сѣпта Лїтѣрїе дѣ монастї-
рѣа Гола, вѣде азѣрѣ дѣ фѣнкѣїонѣрїї ста-
тѣлѣ, сѣаѣ фост дѣтрѣнїт тоате парѣхїїле шї
корпорациїле кѣ а лор стѣагѣрї. Дѣ мїжло-
кѣл сѣвѣтѣлѣ дѣ клонѣте, прѣдѣсїа сѣаѣ пѣс
дѣ мїшкѣре дїмїнеада ла 8 чѣас. шї дѣтре
сѣ. Ікоане шї клѣрѣл, че кѣпта імѣе Dsmne-
zeщї, се адѣчѣа моащїле сѣїотеї Параскїве.
Прѣадѣ. Домп, кѣнѣїврат дѣ мїнїстрїї шї дѣ
кѣртеа са пѣшеа не жѣс дѣлѣ сѣїнѣїтѣл кор-
теж карїле се адаѣїсе дѣ корпѣл мїлідїеї, а
схоалелор шї дѣ чѣа маї тѣре парте а лѣ-
кѣвїторїлор капїталїеї дѣ тоате класе варѣадї
шї фѣтеї.

Пѣ кѣмпѣл Кѣповлѣ се дѣлѣда зп алтар
дѣ жѣрѣл кѣрѣа, попорѣл аѣ тѣвѣрїт тѣпї-
лат ла пѣтѣт шї Домпѣл дѣ мїжлокѣл лѣї
дѣ цѣвѣпкї аскѣлта рѣгѣчївїїле дѣпѣтѣлѣї
кѣлр, рѣстїте кѣ о еѣлѣвїе шї пѣтрѣвѣдѣре
апѣстѣлїкѣт, кѣтѣрѣ кѣрѣле се зпѣаѣ рѣдїїле шї
сѣспїнѣрїїле прѣкѣт шї лѣкрїшїїле вѣдѣвїлор
шї а орѣанїлор.

Сара ла 9 о фѣртѣлѣ аѣ тѣпѣт асѣпра
капїталїеї шї а прѣжѣметелор салѣ о плоае
тѣпѣоасѣ кѣре аѣ дѣлѣт дѣбѣ чѣасѣрї. Фѣл-
дѣрѣл аѣ лѣвїт ла Тѣтѣран шї аѣ апрїѣс о
кѣсѣ акѣперїтѣ кѣ пае, фѣрѣ алтѣ тѣпѣларѣ
дѣ кѣт амѣдїрѣа зпѣї вѣтѣрѣе фѣтеї.

Рапорѣтѣрї дїн дѣлѣтѣрїїле дѣ сѣс дѣнѣїн-
дѣлѣт кѣ дѣ кѣрѣс дѣ дѣлѣ зїлѣ аѣ плоат дѣ
дѣлѣтѣл дѣ Дѣрѣохѣїс шї дѣ Богѣшенї.

D. консїліар дѣ стат, кавалѣр дѣ Коде-
вѣе, дѣсѣрѣчѣнат кѣ прѣвїзорїїка пѣртѣре а
дѣперал-консѣлатѣлѣ дѣ Цара ромѣнеаскѣ,
аѣ пѣрѣчѣс іерї дїн Іашїї сїре Бѣкѣрѣщї. D.
консїліарѣл дѣ Тѣманскї ва кѣвѣта прѣвїзор-
пїк інтѣресѣле консѣлатѣлѣ Імперїал.

D. M. лѣгофѣт Вїлара, дѣлѣ че аѣ дѣ-
кѣет кѣ гѣвѣрѣл лѣкал консѣлѣдїа дѣтре
амѣе прїнѣїпѣте, аѣ кѣлѣторїт ла Бѣкѣрѣщї.
(Алѣ. Ром.)

ЦАРА РОМЪНЕАСКЪ.

Бѣкѣрѣщї, 23. Маїѣ. к. п. Жѣрналѣл цѣр-
пан дѣ аколѣ копїїдѣ офїдїала щїре, кѣмѣлѣ
M. Са дѣпѣратѣл Рѣсїеї ар фї дѣрѣвїт пѣнтрѣ
чѣї аршї дїн Бѣкѣрѣщї дїн кѣса са прїѣватѣ 3000
галѣїнї, шї пѣ лѣлѣгѣ ачѣаста ар фї дѣлѣдѣїт
колѣкте прїн тогѣ копїїсѣл імперїлѣлї сѣѣ.

Іар варѣнѣл С. M. Potșilă dın Biena,
пѣ лѣлѣгѣ че сѣаѣ сѣпѣтскїс ла колѣкта че
се фаче дѣ капїтала Австрїеї пѣнтрѣ ачѣїашї
пѣпорѣчїдї кѣ о сѣмѣ дѣсѣмѣтѣтѣре апѣї дѣ
кѣрѣнд трїмїсе ла к. к. аѣент D. de. Timoni
1000 фїорїнї арѣїнт сїре рекѣлѣдїрѣа вїсерїчїї
кѣтолїче дїн Бѣкѣрѣщї, кѣреа, кѣт шїт, дѣлѣкѣ
débenice прѣадѣ фѣкѣлѣї. — Тот дѣ ачѣа га-
зѣтѣ чїтїт, кѣ пѣлѣт азѣм сѣар фї дѣпѣрѣдїт
дѣтре чѣї аршї 2,648,000 лѣї дїн вѣнїї че
сѣаѣ адѣнѣат пѣлѣт азѣм. Бѣн е Dsmnezeѣ.
Бѣкѣрѣщїї аѣ сѣ рѣвїе, шї дѣлѣкѣ дѣтрѣ о
фѣртѣлѣ модернѣ, дѣлѣт фѣрѣмѣсѣле тѣсѣрї че
гѣвѣрѣл пѣ дѣчѣатѣ а пѣве дѣ лѣкѣрѣре.

Chronică străină.

Тѣрчїа. Константінопол, 5. Маїѣ. Гѣ-
вѣрѣл тѣрчѣск аѣ конѣнѣрат ла хотѣрѣле
дѣ кѣтре Грѣчїа пѣлѣт азѣм 40,000 осташї.
Тотѣдатѣ се словѣзїрѣ порѣлчї пѣлѣт, кѣ сѣ
маї рѣдїче 50,000 солдадї. Осташїї чѣї вѣ-
трѣнїї естїмѣ пѣ се словѣзїрѣ дїн слѣжѣлѣ,
зїкѣнд, кѣ вѣрѣмїїле ар фї рѣле. Попѣрѣл тѣр-
чѣск прѣкѣт шї чѣл грѣчѣск се аѣлѣ дѣ тѣре
дѣвѣрѣшѣнѣаре зѣлѣ кѣтре алтѣл, шї ічї кѣлѣа
прѣрѣмѣне шї ла вѣрѣсарѣ дѣ сѣнѣе, прѣкѣт
се дѣлѣтѣпѣлѣ дѣ Спїрна дѣ вїсерїка Фѣтїнї
кѣ прїлѣжѣл сѣрѣвѣрїї дѣвїерїї Домпѣлѣї. Ла
сѣгѣл Mandamado дѣ Монѣелїн дѣ зїлѣле трѣ-
кѣте 12 тѣрчї сѣрїрѣ асѣпра крѣдїїнїлор, карїї
токѣта атѣлчї ешїа дїн вїсерїкѣл, шї дѣ дѣтїм-
пїнарѣ кѣ фѣк дѣ пїстѣлѣ, дѣ кѣт зп грѣк
рѣтѣсе мѣрт шї маї мѣлдї грѣѣ рѣнїдї. —
Дїатре тѣрчїї треї кѣзѣрѣ ла прїнѣсѣре, іар чѣї-
лалдї се тѣлѣтѣрїрѣ прїн фѣгѣ. Дѣ алтѣ парте
пѣ дѣнѣїнѣлѣт, кѣ ла Спїрна тодї грѣчїї ар
фї шї апѣкат арѣе. Дѣ Алѣанїа се арѣтѣ пѣще
мїшкѣрї че дѣщѣапѣтѣ тѣре прѣосѣ, шї дѣ
архїпѣлагѣл тѣрчѣск се шї дѣфїїндѣрѣл патрѣ
корѣвїї дѣ корѣсарї сѣпѣт пѣвада алѣанѣсѣлѣї
Георѣїе Цалакїс. Ла інѣвѣла Фѣрнїс, дѣтре Са-
мос шї Нїкарїа ачѣїа пѣвѣлїрѣ асѣпра зпѣї кор-
рѣвїї тѣрчѣщї шї о прѣдѣарѣ дѣ тѣте че ера
дѣ трѣнѣса.

Дѣспре тѣрѣвѣчѣпѣа кѣпѣаскѣ.

(Дѣкѣїере).

Еѣ шїѣ че вор зїче пасїонацїї шї орѣ-
шанїї шї арїстокрѣацїї ла тѣгѣ дѣскрїереа пѣ-
стрѣ. Еї вор стрїга: Кѣм погїтѣ тѣ хѣлї ашѣа
атар повїла патїмѣ а отѣлѣї дѣ а се дѣ-
прїетїнї кѣ чѣл маї крѣдїнѣчѣс анїмал, кѣ кѣ-
пѣлѣ? Аѣ пѣ вѣзїтѣ, кѣ кѣнїї сѣпѣт ѣмѣнїлор
маї вѣнї шї маї крѣдїнѣчѣшї дѣ кѣт дѣшїї,
ѣмѣнїї? — Да, еѣ вѣд шї шїѣ вїне, кѣ
мѣлдї ѣмѣнїї мѣшкѣл маї рѣѣ дѣ кѣт кѣнїї,
шї кѣ мѣлдї пѣмѣшкѣдї дѣ кѣнїї тѣрѣадї, еї
тѣрѣл дѣтѣрѣ патїмѣле лор шї се дѣфѣрїе

